

HỘI NGHỊ LẦN THỨ 16 CỦA LIÊN HỢP THƯ VIỆN VIỆT NAM VỀ NGUỒN TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ

Ngày 28-29/6/2018, tại Đà Nẵng, Cục Thông tin KH&CN quốc gia (Bộ Khoa học và Công nghệ) đã tổ chức Hội nghị thường niên lần thứ XVI Liên hợp thư viện Việt Nam về nguồn tin khoa học và công nghệ với chủ đề “Hợp tác phát triển nguồn tin KH&CN trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0”.

Tham dự Hội nghị có TS Trần Quốc Khánh-Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ; GS TS Nguyễn Hữu Đức, Phó Giám đốc Đại học Quốc gia Hà Nội; TS Vũ Dương Thúy Nga, Vụ trưởng Vụ Thư viện Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch; TS Tạ Bá Hưng, Bộ Khoa học và Công nghệ; TS Trần Đắc Hiến, Cục trưởng Cục Thông tin KH&CN quốc gia, cơ quan điều phối, chủ trì và bảo trợ Liên hợp thư viện,... và trên 160 đại biểu đại diện cho 80 cơ quan thông tin-thư viện đến từ các sở khoa học và công nghệ, trường đại học, cao đẳng, thư viện công cộng, thư viện chuyên ngành, trung tâm thông tin trong cả nước.

Phát biểu tại Hội nghị, đánh giá vai trò của thông tin khoa học và công nghệ trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0- Thứ trưởng Bộ KH&CN Trần Quốc Khánh khẳng định: Trong thời đại của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 đang diễn ra mạnh mẽ hiện nay, thông tin KH&CN ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy và hỗ trợ cho các hoạt động nghiên cứu và phát triển nói riêng và cho nền kinh tế nói chung. Cốt lõi của Công nghiệp 4.0 là mọi hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ đều được thực hiện trên nền tảng các kho dữ liệu khổng lồ được tạo lập, xử lý, phân tích và cung cấp trong thời gian thực. Những nước có nền kinh tế phát triển nhất trên thế giới đều là những nước tạo lập và sở hữu các nguồn thông tin KH&CN phong phú và đa dạng nhất, đồng thời cũng là những nước khai thác và sử dụng các nguồn thông tin này nhiều nhất để tạo ra các tri thức và giá trị mới cho xã hội. Thứ trưởng cũng đánh giá

cao hoạt động của Liên hợp trong việc hợp tác liên kết, bổ sung nguồn tài liệu KH&CN có giá trị, Ông cho biết: Trong quá trình hình thành và phát triển, Liên hợp thư viện đã đóng vai trò quan trọng trong việc hợp tác liên kết, bổ sung những nguồn tin KH&CN có giá trị phục vụ cho các nhà khoa học, giảng viên, sinh viên và mọi người dùng tin. Mặc dù còn gặp nhiều khó khăn về cơ chế chính sách, kinh phí, nhân lực, song Liên hợp thư viện cùng các đơn vị thành viên đã có nhiều cố gắng, nỗ lực để tăng cường và phát triển nguồn tin KH&CN, phục vụ cho các nhu cầu về nghiên cứu, giáo dục và phát triển kinh tế. Người dùng tin đã có cơ hội để tiếp cận và sử dụng nhiều nguồn tin KH&CN, đặc biệt là nguồn tin nước ngoài. Thứ trưởng cũng nhấn mạnh, trong thời gian tới, công tác phát triển nguồn tin KH&CN cần tập trung giải quyết các vấn đề về đảm bảo tạo lập được nguồn tin KH&CN trong nước đầy đủ và cập nhật, đồng thời bổ sung được các nguồn tin KH&CN của quốc tế cho tất cả các viện, trường, tổ chức KH&CN trong cả nước một cách lâu dài và bền vững. Với sự cam kết mạnh mẽ của các đơn vị thành viên cùng đóng góp chung vào sự nghiệp thông tin-thư viện của cả nước, hoạt động của liên hợp thư viện sẽ không ngừng phát triển và mở rộng, không chỉ bó hẹp trong phạm vi phối hợp bổ sung nguồn tin điện tử, mà còn cùng nhau chia sẻ các nguồn tin nội sinh, hợp tác trao đổi kiến thức, kinh nghiệm, thúc đẩy các dịch vụ thông tin hiện đại góp phần nâng cao chất lượng nghiên cứu và đào tạo của Việt Nam.

Trong phát biểu đề dẫn tại Hội nghị, TS Trần Đắc Hiến-Cục trưởng Cục Thông tin khoa học và công nghệ quốc gia đã phân tích sự tác động, vai trò và thách thức đối với các thư viện Việt Nam trong bối cảnh Công nghiệp 4.0. Ông nhận định: Thư viện là thiết chế văn hoá, giáo dục giúp cung cấp tri thức cho quá trình học tập, nghiên cứu và đổi mới sáng tạo của mọi người dân. Cuộc cách

mạng công nghiệp lần thứ 4 với đặc trưng là nền sản xuất thông minh dựa trên nền tảng phát triển mạnh mẽ của các công nghệ số - công nghệ sinh học - công nghệ vật lý có nhiều tác động tới hoạt động thư viện. Trong lĩnh vực công nghệ số, sự phát triển và ứng dụng của các công nghệ dữ liệu lớn (Big Data), Internet vạn vật (Internet of Things) hay Trí tuệ nhân tạo (AI) hứa hẹn mang lại nhiều thay đổi trong việc phát triển và cung cấp các dịch vụ thông tin tới người dùng. Các công trình khoa học được xuất bản và cung cấp đến tay người đọc một cách nhanh hơn, với nhiều tiện ích phục vụ cho công tác học tập, nghiên cứu. Xu thế tự xuất bản và truy cập mở cũng đang ngày càng trở nên phổ biến hơn, có tác động không nhỏ đến cách thức người dùng tiếp cận và sử dụng thông tin. Trước bối cảnh đó, để thư viện có thể phát huy được vai trò và vị trí của mình trong môi trường học tập và nghiên cứu hiện nay, các thư viện cần nhận thức được một cách đầy đủ những thay đổi này để xác định cho mình chiến lược phát triển phù hợp. Theo ông Hiến, trong thời gian tới, thư viện cần phải tăng cường hơn nữa việc ứng dụng công nghệ trong hoạt động của mình, nâng cao trải nghiệm người dùng, biến bạn đọc thành người sáng tạo, tái cấu trúc không gian thư viện, cộng tác chặt chẽ hơn với các thư viện khác...

Để hỗ trợ các thư viện Việt Nam có sự chuyển đổi nhanh chóng và hiệu quả trước những thay đổi của môi trường học thuật và công nghệ phát triển, vai trò của Liên hợp thư viện về nguồn tin KH&CN là hết sức quan trọng. Liên hợp thư viện là một tổ chức phi lợi nhuận nhằm mục đích tăng cường năng lực thông tin cho các cơ quan TT-TV Việt Nam, tiết kiệm kinh phí bổ sung, tránh trùng lặp, lãng phí và thúc đẩy hợp tác cùng phát triển. Sau 14 năm hoạt động và 16 lần Hội nghị đã được tổ chức, Liên hợp đã gặt hái được những thành công nhất định, nổi bật nhất là việc hợp tác bổ sung các nguồn tin KH&CN quốc tế có giá trị và chia sẻ các nguồn tin KH&CN trong nước, góp phần thỏa mãn nhu cầu của người dùng tin trong cả nước.

Tại Hội nghị, các đại biểu cũng được nghe các báo cáo tổng kết, đánh giá kết quả hoạt động của Liên hợp thư viện trong năm 2017-2018; Tình hình bổ sung và kết quả sử dụng cơ sở dữ liệu Proquest của các đơn vị thành viên; Đánh giá hiệu quả khai thác và sử dụng CSDL ScienceDirect đối với các đơn vị thụ hưởng;... Trong khuôn khổ Hội nghị, các đại biểu cũng tập trung thảo luận và đưa ra phương hướng giải quyết đối với các vấn đề như: Phân tích các tác động của Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 đối với các thư viện Việt Nam và vai trò của Liên hợp thư viện trong việc góp phần nâng cao năng lực tiếp cận Công nghiệp 4.0; Tăng cường hiệu quả khai thác và sử dụng các nguồn tin điện tử KH&CN của Liên hợp thư viện; Thúc đẩy phát triển và chia sẻ các nguồn tin KH&CN nội sinh của các cơ quan TT-TV của Việt Nam; Xác định một cơ chế tổ chức và vận hành Liên hợp thư viện phù hợp với tình hình thực tiễn hiện nay,... Theo Thứ trưởng Trần Quốc Khánh, Bộ Khoa học và Công nghệ luôn quan tâm hỗ trợ phát triển nguồn tin KH&CN của đất nước. Hiện tại, Bộ đang trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Phát triển nguồn tin khoa học và công nghệ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” nhằm tạo lập và phát triển các nguồn tin KH&CN phong phú, đa dạng, đáp ứng nhu cầu của cộng đồng khoa học Việt Nam. Ngoài ra, Bộ cũng đang chủ trì triển khai Đề án “Phát triển Hệ tri thức Việt số hóa” và nhiệm vụ “Xây dựng CSDL quốc gia về KH&CN”, tất cả đều nhằm hình thành kho tài nguyên thông tin KH&CN đầy đủ nhất phục vụ cho nghiên cứu, triển khai và đổi mới sáng tạo cũng như nâng cao nền tảng tri thức khoa học cho toàn xã hội.

Liên hợp Thư viện Việt Nam về các nguồn tin khoa học và công nghệ được thành lập vào tháng 12 năm 2004, tại Hà Nội, trên cơ sở tự nguyện. Tính đến thời điểm hiện tại, Liên hợp đã thu hút được 100 thành viên là các thư viện đại học, cơ quan thông tin bộ, ngành, viện nghiên cứu, thư viện chuyên ngành, đa ngành, thư viện công cộng và các cơ quan thông tin thuộc các Sở KH&CN trên

TIN TỨC - SỰ KIỆN

cả nước, trong đó có 33 thành viên đóng góp kinh phí phối hợp bổ sung nguồn tin nước ngoài, với phương châm: “lợi ích tối đa, chi phí tối thiểu, hợp tác cùng phát triển”.

Hội nghị thường niên của Liên hợp được tổ chức luân phiên tại các tỉnh thành trên cả nước là dịp để các thành viên Liên hợp thảo

luận và quyết định những vấn đề quan trọng sau mỗi năm hoạt động, đồng thời cũng là dịp để các cán bộ trong cả nước giao lưu, học hỏi, xúc tiến quan hệ hợp tác và cập nhật những thông tin mới nhất trong lĩnh vực ngành nghề.

LH